

PRIMORSKI LIST.

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

„Vse za vero, dom, cesarja!“

„Primorski List“ izhaja 5 in 20 dan vsakega meseca;
ako je ta dan praznik, izide dan poprej.
Velja za celo leto 1 glđ., za pol leta 50 novč.

Uredništvo in upravništvo mu je v Trstu,
Via Fabbri št. 7. — Nefrank. pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo. — Cena za inserate po pogodbi

Tečaj I.

V TRSTU, dné 5. julija 1893.

Št. 13.

Načrti I. slov. katoliškega shoda.

I. O šoli. Potem ko smo v 11. in 12. št. nekoliko pojasnili razloge, vsled katerih se nam dozdeva potrebno nekaj spregovoriti o načrtih I. slov. katoliškega shoda, začnemo danes z resolucijami o šoli, katera se je zdela kat. shodu tako važna za sedanje razmere, da jo je postavil na prvo mesto.

V odseku za šolo je poročevalec za srednje in višje šole vlč. g. dr. J. Lesar mej drugim rekel: „Skrivne družbe dobro vedó, zakaj so se polastile višjih in srednjih šol in zakaj stegajo svojo roko tudi v ljudsko šolo.“ Potem navede besede framasona Weishaupta, ki je rekel: Ako imamo mladino, je bodočnost naša.

Torej kdor gospoduje v šoli, ukazuje svetu; zakaj tisti duh, v katerem se odgaja šolska mladina, mora dosledno polagoma prevladati povsod, v družinskem in državnem življenju. Da je to resnica, nam jasno kaže vsakdanja skušnja.

Zato pa opazujemo zlasti v naših časih, kako se bije hud boj med Kristusovo cerkvijo in satanskimi družbami za šolo. Katoliška cerkev v svesti si svete dolžnosti naložene jej od nebeškega Učenika, da naj po verski uzgoji pripelje mladino k Njemu, ki je edini „pot, resnica in življenje,“ vir vse časne in večne sreče, ta Cerkev zahteva da mora ves poduk v šoli sloneti na resnicah sv. vere, da se mora mladina vzgajati v verskem duhu, zahteva, da se šola ne zlorabi, da bi se nežna srca krščanske mladine po šolskem poduku odtujila njej, pravi materi in odgojiteljici rodu človeškega.

Tej pravici utemeljenej v božjem pravu, po katerem je kat. Cerkev ustanovljena, se pridruži tudi zgodovinsko pravo, po katerem ima sv. Cerkev pravico do šole zato, ker jo je ona ustanovila. Vse ljudske, srednje in višje šole imajo svoj začetek v Cerkvi, so bile prvotno cerkvena lastnina. Kakor je Kristusova Cerkev splošno preobrazila obličje zemlje po svojih naukih, ki so um človekov razsvetlili in srce ublažili, tako se sme po vsej pravici ona imenovati mati šole. — Te pravice do šole odrekajo seveda Cerkvi njeni nasprotniki, ki so jej siloma iztrgali šolo ter jo podredili državni oblasti, češ da je ta najvišja oblast, katerej bi se morala tudi Kristusova Cerkev klanjati. Da ni to res, je jasno; zakaj država ima nalogo skrbeti za časno blaginjo narodov, Cerkev pa za večno; ker pa velja položiti temelj v dosego večne blaginje že v nežnej

mladosti, v šoli, zato tudi Cerkev ne more nikakor odjenjati od svoje pravice, da zahteva versko uzgojo v šoli. Razvidno je pa tudi, zakaj so nasprotniki sv. Cerkve podredili šolo državnej oblasti; tu namreč imajo oni največ upljiva, prvo besedo v zakonodaji; dandanes pa se v državnem življenju mora vse ravnati po paragrafih, tudi šolski poduk; po državnih zakonih torej nasprotniki Cerkve lahko preustrojijo šolo po svojih željah. In res vidimo, da so nam l. 1868. napisali šolske postave, iz katerih nikakor ne veje duh sv. vere, katero uči kat. Cerkev.

Tako si stojita v boju za šolo, to je za vzgojo mladine, nasproti Kristusova Cerkev in njeni protivniki.

Dolžnost katoliških kristjanov, kot vernih sinov sv. matere Cerkve, je da jej pomagajo priboriti si one pravice v šoli, katere jej gredo po božjem in zgodovinskem pravu. Slovenci so katoliški narod, so verni sinovi katoliške cerkve, zato imajo tudi pravico in dolžnost tirjati, da se jim postavno zagotovi krščanska uzgoja slovenske mladine v šoli. Ker pa, kakor smo že zadnjič omenili, narodnost brez vere nima podlage, zato je tem svetejša dolžnost Slovencev, da zahtevajo versko uzgojo v šoli, zakaj s tem branijo svojo narodnost. Malokje pa sta si vera in narodnost v tako tesni zvezi, kakor ravno v šoli, ker tu mora sloneti ves poduk na verski podlagi in materinem jeziku; torej vera podlaga narodnosti, obedve trdna podlaga edino pravej uzgoji mladine.

Ozir na vse to, kar smo tu zapisali, je razvidno, kako opravičene so resolucije, katere je stavil in potrdil kat. shod glede na šolo namreč: „Ker se dobra ali slaba bodočnost Slovencev opira na dobro ali slabo vzgojo naše mladine, izjavlja I. slov. katol. shod v tem oziru naslednje:

a) glede ljudske šole:

1) „Katoliški stariši so po vesti dolžni svoje otroke vzgajati in podučevati po načelih svete katoliške cerkve. Ker pa ne morejo sami zadostno vzgajati in podučevati svojih otrok, in ker imamo z druge strani v Avstriji prisilno državno šolo, zahteva I. slov. kat. shod za katoliške otroke katoliške javne ljudske šole in katoliške učiteljske pripravnice v smislu izjave avstrijskih škofov v gospodski zbornici dne 12. marca 1890.“

Ta resolucija (sklep) pravi torej: a) da imajo kat. stariši dolžnost svoje otroke vzgajati in podučevati po načelih sv. kat. cerkve. To dolžnost jim nalaga natorno pravo, po katerem morajo stariši otroke vzgajati za tistega, ki jim jih je dal, za Boga; dalje posebne dolžnosti, katere so sprejeli po zakramentu sv. zakona, ki jim veleva otroke krščansko vzgojiti, tako da morejo doseči svoj zadnji namen, zveličanje duše. Te svoje dolžnosti pa katoliški stariši ne morejo drugače izvrševati, kakor po naukih tiste cerkve, katero je postavil Jezus Kristus, in ta je katoliška. b) Česar pa stariši ne morejo sami, mora storiti šola, ki je zato ustanovljena, da nadaljuje in spopolnuje od starišev začetno vzgojo otrok, in sicer ne svojevoljno, ampak v tistem duhu, v katerem bi jih morali vzgojevati stariši. Katoliški stariši imajo dolžnost zahtevati, da se njihovi otroci tudi v šoli odgojujejo v verskem duhu, ker so oni v prvi vrsti Bogu odgovorni za svoje otroke, ter imajo pravico to zahtevati, ker so

prisiljeni svoje otroke v šolo pošiljati in za šolo davke plačevati. Ako bi tudi hotela imeti koja občina svojo posebno šolo, mora vendar plačevati davek za državne šole. Kdor pa plača, ima tudi vso pravico tirjati, da se mu za njegov denar to dá, kar on hoče, pošteno blago; to pa je v šoli le versko-nravna, katoliška vzgoja.

To so zahtevali tudi katoliški avstrijski škofje l. 1890. predlagajoč:

- 1) da naj se učenci ločijo po veri,
- 2) da naj se bodoči učitelji vzgajajo na katoliških pripravnicah,
- 3) predno se učitelj za katoliške otroke nastavi, mora cerkev se prepričati, da je res katoliški mož,
- 4) cerkev mora imeti pravico, da se lahko prepriča, da-li ves poduk in vsa vzgoja res sloni na katoliških načelih.

To so zahtevali ter so po svoji vesti morali zahtevati katoliški škofje. (Dalje sledi).

Sv. Oče Leo XIII.

Škof v Peružiji.

Slab sad liberalne piemonteške vlade se je v Italiji brž od začetka pokazal. Prišli so na krmilo ljudje spridenega srca, a poleg tega površnega izobraženja. Začeli so napadati vse, kar je božjega in svetega. Najprej so se zagnali v zakramente s. zakona, češ, kaj ima Cerkev opraviti pri teh rečeh! Uveli so tedaj civilni zakon!

Kako moramo mi, katoliški kristjani soditi o civilnem zakonu?

Škof Peči je spisal l. 1860. odločen protest proti civilnemu zakonu na vladnega generalnega

komisarija. Ta protest so zopet podpisali vsi umbrijski škofje. Poleg tega je sam spisal protest tudi na kralja. V tem protestu sodi Peči o civilnem zakonu tako-le:

1. Civilni zakon je proti sv. katoliški veri. Kdor bi civilni zakon zagovarjal, ne more biti katoličan.

Zakon je namreč zakrament, sv. zakrament pa je Jezus Kristus izročil svoji sv. cerkvi, ne pa vladi.

2. Vlada ima sicer tudi nekaj pravic pri sklepanju sv. zakona, pa te pravice se tičejo samo zunanosti, ne pa bistva sv. zakramenta. Teh pravic jej sv. Cerkev tudi nikoli ni odrekla. O veljavnosti in neveljavnosti sv. zakona pa more soditi samo

LISTEK.

Baron Andrej Čehovin 1843—49.

O tem slovenskem junaku na bojnem polju so pisali že vsi slovenski časniki o svojem času. Naj torej tudi „Prim. List“ vsaj površno nekaj načrta svojim dobromislečim čitateljem o tem redkem junaku, Ker hoče družba sv. Cirila in Metoda izdati obširni opis junaških činov tega našega rojaka, je ona naprosila, da bi se jej v ta namen poslala slika njegove rojstne hiše in slika bitke, v kateri si je on s svojim izrednim junaštvom zaslužil baronski stan z redom križa Marije Terezije. To delo je izvršil velečast. g. kurat iz Vrhpolja pri Vipavi. Slika hiše je dobro vspela, kakor tudi ona slika, po kateri je posnel epizodo junaškega čina v bitki pri Novari, 23. marca 1849. leta.

V tej odločilni bitki so imela naša krdela trd in krvav boj z mnogoštevilnejšim sovražnikom. Sredi živahnega streljanja od strani Piemontežev se postavi na čelo naš topniški častnik Čehovin Andrej, ter s samo polovico baterije — 3 topovi — ob desni strani vasice Olengo jaha na čelu svojih junakov do 700 korakov daljave od sovražnika, ter odgovarja ognju iz 16 piemonteških topov z neizmernim vspehom. Dvojica sovražnih topov je morala takoj ustaviti vse streljanje; ali tu nastane osodepoln trenutek, ki

pa je vspel po njegovi previdnosti in drznem pogumu najbolj sijajen v celi bitki. Granata je razstrelila v zrak eden njegovih topov. En mož in dva konja sta ubita, pet mož je težko ranjenih. V tem hipu sta bila polk Franc Karol in 9. bataljon lovcev v največi nevarnosti, da jih sovražnik zajme, ko so bile druge naše čete zadej in se niso bile še razvile. Vkljub temu ni naš junak zgubil poguma, marveč prilomasti kar v skoku na svojem vrancu z dvema ostalima topovoma nasproti sovražniku, ter začne, ne zmenec se za neprenehljivo sovražnikovo streljenje, sipati nanj tako živahen morilni ogenj, da se mu posreči nazaj porinoti sovražna krdela, dokler ne dojde z naglim korakom 3. in pa založni vojni zbor na bojišče. Tudi se mu posreči rešiti oba do dobra poškodovana topa. Omenjena junaška stanovitnost slavne brigade kneza Lichtensteina je v toliko zadrževala premnogoštevilnega sovražnika, dokler prilomastijo naša krdela v boj, ki se po večurnem rovanju izvrši ob mraku s pobitjem sovražnika. Za ta drzni junaški čin je prejel A. Čehovin iz rok Feldzeigmeistra D'Aspra križ Marije Terezije, ki pa mu je rekel izročivši mu ta red: „V istem hipu, ko ste zaslužili ta red, bi si bili kmalu zaslužili vislice.“ Vedeti je namreč treba, da je naš junak delal proti ukazu dotičnega brigadnega poveljnika kneza Lichtensteina, ki je ukazal Čehovinu nazaj se umakniti, ker si ni mogel nikakor misliti, da je s tako majhno silo mogoče preštevilnega sovražnika zavirati v prodiranju.

sv. Cerkev. Ko je sv. Cerkev o veljavnosti ali neveljavnosti sv. zakona razsodila, ima država dalje pravico soditi o pravicah zakonskih oseb, njihovih otrok itd. Tudi ima vlada pravico soditi pred zakonom, stavljati razne pogoje in zadržke, na katere se sv. Cerkev, ako so pravične, mora ozirati, da se ohrani red; toda ti pogoji in zadržki se nikakor ne morejo tikati veljavnosti ali neveljavnosti sv. zakona.

3. Ako hoče biti vlada modra, naj poda sveti Cerkvi roko! Sv. Cerkev naj skrbi za svetost sv. zakona, vlada pa za zunanji red. „Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega.“

Civilni zakon je torej nova kriva vera!

Liberalci so dalje proglasili „prostost vesti“ za nedotakljivo in najvišje pravo vsacega človeka!

Kaj moramo mi, katoliški kristjani, soditi o „prostosti vesti?“

Škof Peši sodi o prostosti vesti v pastirskem listu od leta 1864., v katerem izvrstno pobija razne zmote sedanjega časa, tako-le:

1. Bog je vstvaril človeka, da bi se izveličal. Dal mu je vse potrebne pripomočke. Po božji volji in po božji naredbi nas ne sme nobeden ovirati na potu do izveličanja. To pravico in prostost ima vsak človek od najmogočnejšega vladarja — do zadnjega berača! Človek je prosto bitje. Njegova prostost je vtrjena v volji božji. Vsak lahko s ponosom reče: Jaz nisem od nobenega odvisen, jaz sem prost!

2. Vedeti pa je treba, da je Bog, ker je naš vsemogočen Gospod, omejil našo prostost z nekaterimi zapovedmi, postavil sv. Cerkev, katero moramo poslušati, ustanovil sv. zakramente, službo božjo itd. Z ozirom na Boga in na Njegove zapovedi se toraj človek nikakor ne sme imenovati prostega! Naša vest je navezana na Boga!

Kdor toraj trdi, da je naša vest popolnoma prosta, da je človeku dovoljeno delati, kar hoče in

živeti, kakor hoče, je bogatajec, ker ne spozna nad seboj vsemogočnega Gospoda, ki nas je vstvaril ter ima oblast nad vsemi in tudi nad našo vestjo.

Liberalci so dalje proglasili, da vzgoja mladine tiče državi.

Kaj moramo mi, katoliški kristjani, soditi o tem?

Škof Peči pravi v omenjenem pastirskem listu:

1. Vzgoja otrok tiče starišem. Stariši so v tem oziru namestniki božji. Pa ne samo pravico, ampak tudi strogo dolžnost imajo stariši skrbeti za dobro vzgojo svojih otrok. Tisti, kateri so otroka rodili — tisti imajo pravico in dolžnost vzgojiti ga. Vse to nam pravi zdrav razum.

Kaj pa država? Država nima nobene pravice trgati otrok od materinih prs, ter vzgajati jih po svoje! Te pravice jej ne daje ne zdrav razum in tudi nobena božja zapoved. Država je poklicana samo pomagati starišem. Stariši odločujejo, kaka naj bo vzgoja; država naj skrbi za dobra sredstva, s katerimi bi se dala vzgoja popolniti.

Ako toraj država ustanavlja šole, ki so nasprotne katoliški veri ter sili katoliške stariše pošiljati svoje otroke v take šole, se pravi to, kratiti najsvetejšo pravico starišev!

Kako pa moramo soditi o nekonfesionalni ali brezverski šoli, ki je tudi v naši državi uvedena?

Škof Peči govori o omenjenem pastirskem listu tudi o tem.

1. Dve nalogi ima šola. Prva je poduk; po njem se bistri um in napolnuje z raznimi znanostmi. Druga je vzgoja; po njej se volja naša nagiblje k dobremu krščanskemu življenju ter v njem popolnuje in vtrjuje. Prava vzgoja je mogoča samo na verski podlagi. Iz tega pa je razvidno, da mora prava šola sloneti na verski podlagi. Brezverska ali nekonfesionalna šola je nezmisel, ker se pri njej zanemarija poglobljena naloga: v z g o j a.

Za kakšne junaške čine je pa prejel že pred to bitko naš rojak Čehovin veliko srebrno in zlato svetinjo, kateri lepšate njegove junaške prsi? V začetku slavne vojne 1848. se je nahajal naš Čehovin kot raketnik (Feuerwerker, capo racchettiere) in drugi poveljnik baterije št. 2, v brigadi kneza Lichtensteina. Ko se je moral maršal Radecky umakniti iz Milana in Lombardije za reko Mincio, je osnoval izvrsten bojni načrt, ter je držal trdno Karol Albertovo (60.000 mož broječo vojsko) med štirimi trdnjavami: Verono, Mantovo, Peškero in Legnago, ki leže med rekami Mincio in Adižo, tako da ta ni mogel niti nazaj niti naprej. V tem času t. j. proti koncu maja 1848, je bila dana našem junaku Čehovinu prva prilika, da je pokazal svoje junaštvo. Ko je dne 29. maja naša prednja straža zadela na sovražnika pri Montanari v jako ugodni postojanki, se spusti Čehovin dirjaje skokoma na konju z dvema topovoma proti sovražniku, ter jame streljati proti toskanskim baterijam, postavljenim na cesti proti Mantovi. Ukljub rani, katero mu je zadela jedna granata, je streljal, s toliko gorečnostjo, da so morali sovražniki svoje streljanje ustaviti. Ko pa je opazil, da se bližajo drugi trije topovi sovražnikovi na levi strani ceste, jih sprejme s tako živahnim ognjem, da niso mogli sovražniki niti enkrat vstreliti iz svojih 3 topov, marveč so bili vsi zmešani, tako da so padli njih topovi, vozovi s strelivom, mnogo konj, orožja in vojaki v roke naših krdel. Za ta sijajen čin in lep vspeh, je prejel Čehovin prvokrat

veliko srebrno svetinjo za svojo vojaško hrabrost. — Dva meseca pozneje 25. julija je stal Čehovin pri Somma-Campagni s polovico baterije, jeden streljaj oddaljen od sovražnika, ravno v hipu, ko je bila naša brigada v nevarnosti zaradi večjega števila sovražnikov. Uzlic temu, da se je nahajal nasproti dvem topovskim baterijam, podira on s svojimi topovi tako neusmiljeno sovražnike, da pobegnejo v velikem neredu. V tej praski je našel poveljnik baterije nadlajtnant Pauer junaško smrt, in Čehovin sam je vodil streljanje v vsem boju. Nekateri njegovih mož so bili ranjeni, zato je nekoliko časa on sam nabijal en top. Za toliko hrabrost in pogum je bil on takoj odlikovan z veliko zlato svetinjo, po posredovanju podmaršala Wimpfen-a, katero mu je pripel maršal Radetzky na bojišču pri Gazzoldi.

Drugi dan se naša brigada pomika proti Volti, kamor se bliža od druge nasprotne strani sovražnik v velikem številu. Komaj se naši pripravijo, pošlje naš junak Čehovin dva topa s sprednjo stražo, katerim je naročil, da naj se postavijo pri vhodu ceste, on sam gre za njimi s štirimi topovi, katere postavi na gričku, ob levi strani ceste, v tako ugodni položaj, da sovražnik, vkljub temu, da je deloval s trostrokim številom topov, ni mogel oškodovati njegovih topov. Iz te postojanke je streljal zaporedoma na sovražnika, ki je hotel naprej se pomikati, na tako vspešen način, da ga je večkrat z velikimi zgubami nazaj zagnal. Ko pa nastane noč, se zbe-

2. Pa tudi za državo je velike važnosti in velike koristi, ako so šole verske. Brezverske šole rodijo lahko učene in modre mladence a navadno spridene verske šole pa rodijo učene može, častne državljane in krepostne kristjane. Učenost brez prave vzgoje je državi sami v škodo, ker od tod prihaja toliko hudobnih ljudi, rovarjev, revolucionarjev itd.

3. Brezverska šola pa ni samo nasprotna zdravemu razumu, in državnim koristim, nasprotna je tudi Kristusu! Ni zadosti za kristjana, da samo ne

nasprotuje sv. veri, ampak mora po svoji veri tudi živeti, kam še-le da bi otroci v takej šoli izgojeni po veri živeli. V brezverski šoli pa se sveta vera prezira. Kristus je rekel, da, kdor z njim ne zbira raztresi.

S teh razlogov moramo obsojati brezversko šolo ter skušati na vse mogoče načine iznebiti se je. Brezverska šola je sramota zdravemu razumu, nesreča celi državi in nečast Kristusu.

Cerkev in šola.

Vestna nevesta.

V nekem kraju na Francoskem sta prišla dva novozaročena k spovedi za poroko. Ženin je brzo opravil, nevesta pa se je izpovedovala eno uro. Ko dobi sveto odvezo, stopi vsa zadovoljna k ženinu; ta pa jo porine od sebe rekoč: „Gospodičina, take ženske, ki rabí celo uro za izpoved, ne maram jaz za ženo.“ Reče in jo pusti samo. — Ta dogodek se je brzo raznesel po vsem mestu, zvedel ga je tudi eden najpremožnejših trgovcev, ki je bil še mlad in neporočen. Ko čuje o tej dolgej izpovedi, si misli, da mora biti ta deklica jako tanke vesti, torej tudi bogaboječa. In ni se motil. Poprosil je za njeno roko ter uzel za ženo, s katero je vse svoje življenje srečno živel. Deklica, ki je tako vestno opravila svojo izpoved za poroko, bila je tudi izvrstna žena in skrbna mati. Kdor se Boga boji, spolnuje vse svoje dolžnosti.

Besede o dvoboju.

V zadnji seji avstrijske delegacije je vojni minister govoril tudi o dvoboju. Tako imenovani oli-

rejo piemontežki bataljoni v podnožju brdičevega ozemlja, da se je moral naš 9. bataljon lovecev umakniti, ki je nazaj grede vedno streljal v sovražnika, ter žugajo njegovi bateriji, pa on jih sprejme s hudim ognjem, potem pa zvršivši svojo krvavo nalogo, se umakne nazaj.

Borba je trajala vso noč; naša krdela so se upirala pod izvrstnim vodstvom grofa Wimpfena in kneza Lishtensteina. Ta pogumna stanovitnost je odločila osodo vojne. Ob zori dne 26. julija so zgrabila naša krdela Piemonteze s toliko silovitostjo, da so ti v vsi naglosti bežali.

Maršal Radecky spoznavši bistroumnost, pogum in stanovitnost Čehovina, ga povikša za podlajtanta in poveljnika iste baterije.

Res truda vredno delo je to, da bode družba sv. Cirila in Metoda izdala životopis in vsa junaška dejanja in sliko tega našega izrednega junaka, ki je deloval tudi v bojih pri Vičenzi, Milanu, in Livornu (v Toskani) in v Romanji, vselej v veliko zadovoljstvo njegovih poveljnikov. Vsled tega je bil odlikovan tudi od velikega toskanskega vojvode Leopolda II. in papeža Pija IX. s posebnimi svetinjami in diplomami.

Škoda da je ta junak, rojen l. 1810., umrl še mlad l. 1855. ob koleri v Badenu pri Dunaju. Sklenem s željo, naj bi to viteško resno in dostojno duhovitost vojakí naše hrabre armade radi posnemali! V to pomozí Bog!

kanci imajo namreč le prevečkrat grje in surovejše navade, nego naši neuki kmečki fantje. Ako se takih nafkranih gospodičev kedo čuti žaljenega, pa pozove žaljivca na dvoboj. Dogovori se namreč z njim, kje in kako se bosta tepla in s sabljo, s pištolo ali revolverjem oprala umazano čast.

Tako se jih vsako leto veliko konča; če mu žaljivec razkolje črepinjo ali če mu s krogeljo prevrta prsa, ima res temeljito rešeno čast. Vsak, kdor se je kedaj učil krščanskega nauka, ve, da je tako postopanje proti peti zapovedi božji. Sv. Cerkev je najstrožjimi kaznimi prepovedala to surovost in država jo kaznuje kot hudodelstvo. Vendar pa je dvobojev še vedno veliko, posebno med vojaki in dijaki. Trdili so celo visoki gospodje in tudi delali potem, da ne more biti nobeden za častnika, če se noče dvobojevati. In ker so nekateri dijaki še toliko pošteni in krščanski, da zometujejo dvoboj, zato take verne, res omikane dijake — zaničujejo. O tem se je izrazil vojni minister, ko je dejal: „Jaz nimam ničesar proti temu, če kedo načelno zometuje dvoboj; če je vojak, naj le skrbi, da ne bo nikogar žalil, ali da ne pride v družbo, koder bi lahko njega žalili.“ To se pravi z drugimi besedami: on ni za vojaka. Zelo čudno je to in nam dokazuje žalostno resnico, kako daleč smo še od pravega krščanstva.

„Domoljub“.

Narodno gospodarstvo.

Narodna ekonomija.

Govori se tudi o objektivnih in subjektivnih potrebah. Prve imenujemo one, ki jih spoznamo, če stvar primerjamo z bolj dovršeno, ali kako stvar primerjamo se stvarjo, kakor bi morala biti. Subjektivno izražuje potreba človeški čut, da mu nekaj manjka. Na pr. pomanjkanje hrane je potreba v objektivnem zmislu, a lakota je spomin, čut Petra ali Pavla, da mu manjka hrane, torej potreba v subjektivnem zmislu. Kar potrebuje posamezen človek je individualna potreba, ki je naravna na pr. potreba stan. So tudi duševne potrebe, ki jih moramo pokriti z vero, znanostjo, umetnostjo itd. Države in občine občutijo skupne potrebe, da napredujejo, da si ohranijo samostojnost.

Potrebe človeške so mnoge in raznovrstne, a širiti se smejo v mejah morale in prava. Za potrebe ni nam treba skrbeti, množijo se same, a treba nam je skrbeti, da jih ohranimo v razmerju s svojim imetjem, da jih lahko pokrivalo, ter da iz tega dobivamo zadovoljnost in izobraženost. Koliko ljudi je na zemlji, ki se valjajo v obilnosti, a so vendar

poleg vseh svojih milijonov duševni siromaki. Pravi namen (ideal) gospodarstva je, da posamezni in celi narodi potrebujejo samo to, kar je moralno in razumno, da presojuje, kako se uporabi te prave potrebe v ljudski razvoj, ter da se jih v tej meri zbuja in zadovoljuje.

Dovolijo mi dragi bralci, da dostavim k tem pojmom še nekoliko pomislekov oziraje se na naš narod. Pomislimo koliko novih potreb se je pojavilo med našim narodom v zadnjih 50 letih? Ali so bile vse te v mejah morale in prava? V mejah prava morale so ostati, ker drugače zasledil bi jih zakon, a težje so nam ostale v mejah morale, zato vidimo tu in tam moralne propade. So se naše potrebe množile v razmeri s sredstvi v pokritje? Jako kočljivo uprašanje, h kojemu bi bilo treba dolgih in korenitih razprav. Nemogel bi mi „Primorski List“ dovoliti toliko prostora, zato izrazim le ob kratkem svoje menenje, da smo zbudili mnogo raznovrstnih potreb, ne da bi bili mislili, s čim jih zadovoljimo. Pomislimo, koliko potreb zbudila so naša narodna društva; ali smo pa ustanovili potrebna društva, ki bi skrbela, da se dobi sredstvo, s kojimi se pride tem potrebam v okom? Omenil sem le toliko v pomislek vsem, ki ljubijo narod, vsem, kojim je ležeče na tem, da naš narod obstoji in napreduje. Premislimo dobro in če je to menenje resnično, združimo se in zabranimo propad.

II. D o b r o. Kaj je dobro? Sredstva s kojimi utolažimo ali zadovoljimo človeške potrebe, imenujemo z jedno besedo dobro. Ali je kaka stvar primerna, da dotolaži človeku potrebe, se more soditi le, ako poznamo natanko nje lastnosti. Ljudje sodijo različno o lastnostih stvari, zato je tudi pomen dobro relativen. Tu se ima stvar za dobro, ki se jo drugod niti ne poštevava. Kar je danes v modi je drago, a kar je iz mode, proda se pod ceno, ker ni več sposobno utešiti človeške potrebe.

Ker ljudje postajajo bolj izobraženi, množi se svota in kakovost dobrega, ako bi pa spremenili lastništveni odnošaj, spremenila bi se tudi vrednost dobrega. Recimo, da bi človeštvo ustreglo komunistom; dobra, ki so danes jako draga, postala bi ceneja in druga bi poskočila v ceni, ker rabili bi jih tudi oni, ki jih danes malo ali nič ne rabijo.

Dobra, ki jih človek potrebuje so notranja in zunanja. Prva so ona, ki uzdržujejo notranje duševno življenje na pr. vera, zdravje, um, talenti itd. Druga so zunaj človeka na pr. hrana, obleka, stanovanje, zrak itd. Prva imenujemo tudi osebna, a druga materijalna dobra. Zunanja dobra pomagajo, da se razvijajo in popolnujejo notranja in ta zopet so k razvoju zunanjih potrebna: Zunanja dobra niso vsa enaka. Zrak, svetloba in solnčna gorkota so brez dvoma človeku enako potrebna kot hrana, obleka in stanovanje, a vendar niso enaka. Prvih se lahko naužije vsak, ne da bi kaj plačal, ne da bi se trudil za nje, a pri drugih je ravno nasprotno: zato imenujemo prva svobodna in druga gospodarska dobra. Gospodarska dobra odvisna so od človeške volje

in za nje treba je vselej delati. Brez dela ni gospodarskih dobrov, če tudi nam mnogokrat ni treba družega kot pripogniti se in pobrati, kar nam narava ponuja.

Gospodarska dobra kupujejo in prodajajo se ali zamenjajo se, zato imenujemo taka dobra prometna. Zakon zamore prepovedati promet za nekatera dobra, kar se vselej zgodi z onimi, ki so postala javna na pr. ceste i. dr. V nauku o gospodarstvu govori se o gospodarskih dobrih, vsled česar nastane uprašanje katera dobra so gospodarska? Mislim, da na to odgovorim, ako povem, da so:

a) Stvarna dobra t. j. vse stvari in reči celega sveta izumekši človeka, in ta so lahko premakljiva ali nepremakljiva.

b) Osebne službe, čini, dejanje t. j. delo, ki ga posamezen naredi na uslugo drugemu. To je ali duševno ali telesno na pr. delo, ki ga nam opravlja težak je telesno, a delo, ki ga opravlja učitelj v šoli, je duševno osebno dobro. (Dalje pride.)

Militarizem. Poslanec V. Pfeifer v avstrijski delegaciji 14. junija t. l. je rekel mej drugim, govoreč o vojaškem bremenu: „Povišanje vojaške moči že ne pozna nobene meje. Ni zadosti, da se je v vojake uvrstilo vse za to sposobno prebivalstvo, da se vedno zahteva, da se povečujejo vojske v miru, temveč s tem povekševanjem naraščajo h kratu tudi finančne zahteve — posebno v Nemčiji, kjer se hoče vojni budget v jednom letu povekšati za 60 milijonov, in nekateri tamošnji listi se pritožujejo čez Avstrijo, katera je vojne troške razdelila na več let, da ne stori dovolj za zvezo in da premala oboroževanja v Avstriji, Nemčiji ne napravljajo veselja.

Po takih izjavah je podobno, da je človeštvo le zaradi vojne na svetu in da vsa človeška delavnost mora služiti le vojni.

Človeštvo ima pač še drugo nalogo, kakor moriti se.

Vsa Evropa je že vojašnica, dočim po drugih delih sveta velike in male države prav dobro izhajajo in čudovito napredujejo brez militarizma. Tam se izplačuje delo, ker vsak dela za-se, v Evropi pa dela le za militarizem in morilna orodja.

Kam bode to pripeljalo?

Trajno to dalje ne pojde. Državni krmilarji, diplomatje sami morajo gledati, da se odpomore. Zakaj bi pa diplomatje ne prevdarjali, kako bi bilo mogoče začeti razoroževanje? Če se hoče, gre vse; toda hoteti je treba in ravno dobre volje mnogokrat manjka.

Državni krmilarji naj pomislijo, da če sami ne začno z razoroževanjem, bodo to storili drugi, in ti drugi bodo socialni demokratje, katerim militarizem gladi pot. Militarizem s svojo prenapetostjo in neprestanimi zahtevami denarja in krvi bode pritiral tako daleč, da bode povoljna vsaka rešitev, naj že pride od koder koli.“ Zares pomisleka vredne besede; dal Bog, da bi našle pravi odmev!

Politični pregled.

Notranje dežele. Avstrijska in Ogrska delegacija ste zaključili svoje zasedanje dne 19. junija. O tem zasedanju omenimo en par za naše razmere bolj važnih reči. Ker je vojni minister nekako načelno

izjavil, da stališče, značaj in načela častniška zahtevajo za razžaljenje iskati viteškega zadostenja, kar je dvoboj, je tirolski delegat dr. Schorn določno označil stališče, katero katoličanom določuje kato-

liška cerkev in med drugim rekel: To, kar se tukaj imenuje viteško zadoščenje, je prepovedano po državnem in vojaškem kazenskem zakoniku. Znano pa je tudi, da katoliška cerkev najstrožje prepoveduje vsak dvoboj; tudi kaznuje dvobojnika in vsakega, ki posredno ali neposredno sodeluje pri dvoboju, z najhujšo crkveno kaznijo, namreč s tem, da ga izobči, ter dvobojnike ne dopušča pokopavati po cerkveno. Te dolžnosti so brezpogojno v veljavi za vsakega, bodisi katerega koli stanu. Kranjski delegat Pfeifer tožil je nad vojaškim bremenom, ki je že neznosno in vse moči narodov izmolzava, kakor da je vse človeštvo le zaradi vojske na svetu in mora vsa človeška delavnost služiti le vojski; priporočal je, naj se osnujejo mirovna razsodišča, da se mora odpraviti militarizem; potožil se je tudi zastran slovenščine v koroškem polku. Vojni minister se je v odgovoru branil s poročili, ki jih je dobil od deželnihih oblastev, češ, da je le 10% slovenskih vojakov v polku in da mu pomanjkuje slovenščine večjih častnikov. Ministerski svet je načelno sklenil, da se spremeni zakon o osnovi novih sodišč in razdelitvi okrajev na Češkem; ker so češke stranke nesložne, bati se je, da se bo vsa stvar zavila Čehom na škodo.

Novoizvoljeni tržaški mestni zastop imel je svojo prvo ali osnovno sejo, pri kateri je šlo vse prav gladko, čemur se ni čuditi, saj je „Triesterica“ povdarjala, da imate obe stranki konservativna in progressova, ista načela in se razločujete le po imenu.

Okoličanske poslance so popolnoma prezirali in še celo v verifikacijski odsek za okolico niso izvolili nobenega okoličanskega poslanca. Burgstaller se je odpovedal poslanstvu.

Na Češkem se stvari obračajo zmiraj na slabše. Čehi se razdvajajo, Nemci pa se družijo. Znano je, da češko velepostvo razpada v dve stranki, liberalno in konservativno; k konservativni pripada lepo število čeških veleposestnikov, k liberalni pa le nemški. Dozdaj zmaga pri volitvah konservativna stranka s češkimi poslanci. Odkar pa Mladochi v enomer napadajo veleposestnike, odmikajo se mnogi od češke stranke in približujejo se nemški, in mogoče je, da pri volitvah zmaga nemški liberalci, potem pa je tudi večina v deželnem zboru češkem na strani nemških liberalcev.

Na Koroškem se Slovenci čvrsto gibljejo na shodih kat. političnega društva, ki veliko pomaga, da se Korošci prebujajo iz narodne in tudi verske zaspanosti. Nova hiša družbe sv. Mohorja se že pokriva in bo do novembra gotova. V Gradci in po drugih mestih, kjer živi po večje število delavcev, prirejajo se socijalistični shodi, pri katerih se marsikaj govori, kar je nevarno za sedanje razmere, koristno pa le brezvestnim hujskačem.

Na Hrvaškem so imeli v Zagrebu tudi socijalno demokratišk shod, pri katerem se je vsprejela resolucija, zahtevajoča občno volilno pravo.

(Vnanjih držav radi premajhnega prostora v tej številki ne priobčimo.)

Dopisi in razne novice iz slovenskih in drugih krajev.

St. Viška gora Dne 15. junija se obhaja vsako leto pri nas praznik sv. Vida — patrona tukajšnje cerkve. Klobučarji, kosarji, oslarji in drugi kramarji kaj pridno dohajajo, da razstavijo svoje izdelke. Ljudstva je bilo malo. Zdi se, da ni cvenka. Ker so v prejšnjih letih od dveh strani prihajali ljudje, zato se je v različnih krčmah ob potu domov grede — posebno v idrijski dolini — rajalo in plesalo. Kadar je malo ljudi, to opuščajo. „Kedar denar poide“ pravi pregovor, „pamet pride“ Slišali smo v cerkvi prav lepo petje. Pela se je maša Ivana Laharnarja, tukajšnjega organista in znanega skladatelja. Vse se je pelo brez orgelj. Pač dobra volja in vztrajnost vse naredi. Da bi v našem mestu imeli tako petje, gotovo bi toliko ne zabavljali proti Cecilijanskemu petju.

Čepovan. Na dan sv. Ivana, patrona tukajšnje cerkve, vršilo se je slovesno umeščenje novega župnika preč. g. Jos. Fabijana. Vše dan poprej je streljanje in pritrkovanje zvonov naznanjalo veseli dogodek prihodnjega dne. Žal, da je bilo slabo vreme. Vkljub temu se je zbralo še precejšno število gospodov iz goriške okolice in s Tolminskega. Monsignor Košuta predstavil je novega g. župnika ljudstvu. Vlado je zastopal g. e. kr. komisar Prinčič. V cerkvi vršilo se je vse po navadi. Lepo petje je tolikanj bolj povzdigovalo lepo slovesnost. Slišali smo koral s spremljevanjem orgelj, kar se redko kod sliši.

Po službi božji je bil obod, h kojemu je bilo povabljen tudi županstvo in učiteljstvo. S kratkimi a jednatimi besedami napil je preč. gosp. župnik sv. Očetu in presv. cesarju. Bratranec g. župnika, vikarij s Trnovega, napil je monsignoru L. Rutarju — velezaslužnemu vodji na Sveti Gori. Monsignor

Košuta pa prevzviš. knezonadškofu. G. okr. komisar pa novemu župniku. Kličeč novemu župniku: Na mnoga leta, želimo mu obilnih sadov v vrtu Gospodovem!

Umrl je g. Matija Babarovič, goriški okrajni zdravnik, nagle smrti.

Premeščen je g. dr. Cenkovič, beležnik iz Sežane v Trst.

Goriški mestni šolski svet sklenil je pomnožiti število šol v Gorici, seveda laških. Pri sv. Roku odpre z novim šolskim letom 3. razred. V prehodu Edling pomnoži pet — v šestrazrednico. V bližini ulice „treh kraljev“ odpre začasno v zasebnem prostoru jeden razred. V Kodelijski ulici sezida novo šolsko poslopje. Mesto nameruje poloviti v te šole slovenske otroke in potem pa podajati ukor za ukorom proti slovenski šoli. Za laške šole se trosi in razsipa denarja z obema rokama, za slovenske ni denarja.

Obesil se je v Kanalu na kašči Jakob Podbršček, gostilničar. Večkrat je pripovedoval, da se bo ugonobil še celo tisti dan Verjel mu ni nihče. Dvakrat so ga baje oteli iz vode. Zapustil je ženo in troje otročičev. Kakoršno življenje, taka smrt.

V Log nad Bovecem poslali so začasno pastirovat č. g. Franca Klopčiča, bovškega kaplana.

Ločniška konservativna stranka vložila je v novi priziv proti bivšim volitvam v III. razredu.

Nadvojvodinja udova Štefanija nameruje kupiti letovišče blizu goriškega kolodvora.

Corriere di Gorizia dvakrat obsojen. Pred mesci je omenjeni židovski list hudo napadel in očrnil slovenske profesorje v Gorici. Gg. profesoril so se pritožili pri vodstvih. Vodje treh srednjih šol v Gorici spisali so popravek, a Corriere ga ni hotel

priobčiti. Zato ga je pa tožil državni pravdnik. Okrajna sodnja ga je oprostila objave. Državni pravdnik je vložil priziv. Prizivna obravnava vršila se je 20. junija. Sodišče je prvo razsodbo razveljavilo in Corriere obsodilo na globo 25 gld., da mora pokriti tošne stroške in popravek objaviti. Še tisti dan je objavil Corriere omenjeni popravek. Isti list je nedavno napadel orožnika, da je nečloveško ravnal z zločincem. Orožnik ga je tožil. Corriere bil je obsojen na 40 gld. globe, 60 gld. zgube na varščini in da mora v listu objaviti razsodbo. Vložil je priziv. Kdor drugim jamo koplje . .

Vipavska železnica. Komisija preiskovala bo vipavsko železniško progo: Gorica-Ajdovščina 4, 5. in 6. julija. Vsak ima pravico komisiji kaj nasvetovati, potošiti se, prositi jo bodisi pismeno ali ustmeno. Upamo, da možje, ki jih zadeva načrt vipavske železnice, bodo začasno sebi in Vipavskej v korist govorili.

Iz Cerkna. Kakor povsod po Slovenskem, ustanovili smo tudi pri nas. „Hranilnico in posojilnico, reg. zadrugo z neomejeno zavezo“. Potreba in korist takega zavoda jasna je vsakemu razsodnemu človeku. Ako tudi naši kmetje nimajo prilike prepričati se o koristi posojilnic, kaže vendar promet naše zadruge za mesec junij t. j. prvi mesec svojega delovanja, da je tak zavod v našem okraju potreben, kajti prometa bilo je pri naši hranilnici in posojilnici koj prvi mesec 30.700 gld. 76 kr. Daj Bog, da bi tako dobro tudi napredovala, kakor je začela!

Toča je napravila znatno škodo v Komenskem okraju. V Brjah so ravno pod milim nebom plesali, kar prihrumi toča ter razprši plesalce in godce. Morda je v tem slučaju tudi komu koristila.

Pravična pritožba. Trgovski pomočnik v Trstu nam je poslal nekoliko vrstic, v katerih toži o žalostnem položaju teh pomočnikov. Piše namreč:

Ti mladenči (trgovski pomočniki) prihajajo v prodajalnice ob 6 uri zjutraj ter morajo opravljati svoje delo do 10 ali 10 in pol ure zvečer, in to celih 15 dnij zaporedoma, ne da bi imeli kaj prostega časa. Še le na vsacih 15 dnij (v nedeljo) so prosti službe od 2 ure popoldne. Torej jim nikdar ni mogoče priti k sv. maši.

Kakor dandanes vsi delavci, tako prosimo in zahtevamo tudi mi, trgovski pomočniki, da nam dotična oblast poskrbi za prepotrebni nedeljski počitek. — Tako dopisnik. Razvidno je iz teh kratkih besed, kako suženjstvo trpe te vrste ljudje po mestih. Pač skrajni čas je, da se dovoli tem trpinom ob nedeljah in praznikih vsaj toliko prostega časa, da bi mogli izpolniti svoje krščanske dolžnosti do Boga. — Enaka usoda tare pa večinoma tudi rokodelske pomočnike in celo nežna dekleta, ki se uče šivati, tudi one so prisiljene delati ob nedeljah in praznikih od 7 ali 8 zjutraj do poldne ali do 1 ure popoldne. Je mar čudno, da vedno bolj propada in gine pravnost in telesno zdravje pri teh še ne razvitih ljudeh, ki so neprestano vpreženi kakor živina, ter da naposled zabijo Boga in verskih dolžnostij, ker skoraj nikdar ne vidijo cerkve od znotraj! — Tu je jako obširno polje, kamor naj bi obrnila pozornost svojo državna, pa tudi cerkvena oblast. Po vseh večjih mestih imajo razna katoliška društva, ki uspešno delujejo v telesni in duševni prid odraščene mladine, le pri nas se v tem pogledu ne stori nič! Ali je res naša mlačnost že tako velika, da se ne zmenimo za tó, da se toliko kristjanov pogrezne v časni in večni pogin!

Nevarno zbolel je knezoškof Zwerger v Gradcu ter ni več upanja, da bi mu rešili življenje. Knezoškof mariborski Napotnik in škof celovski Kahn sta ga prišla obiskat, zadnji bo delil tudi zakrament sv. birme v sekovski škofiji.

V mašnike posvečeni so bili dne 2. t. m. v stolnici sv. Justa v Trstu gospodje: J. Buttignoni, J. Cattunar, A. Furlan, J. Habat, V. Hradek, J. Kanta, Al. Luxich, P. Mach, V. Masten, O. Prettner, J. Sternad, J. Svegelj, R. Valensitz, ki so ravnokar dovršili bogoslovne študije v Gorici.

V Dubrovniku v Dalmaciji so na jako sijajen način slavili spomin „prvega hrvatskega pesnika svobode“ Gunduliča, ki je bil rojen l. 1588., umrl 1638. Tudi srbski kralj je poslal krasen venec za njegov spomenik.

Angleška vojna ladija Victoria se je pri mestu Tripoli pogreznila v morje, ker je menda po neprevidnosti vanjo trčila druga vojna ladija. Utonilo je nekda 400 oseb, ž njimi tudi admiral Tryon.

Samoumor. Dne 30. pret. mes. se je vrgel pikrovez Štefan Marušič, iz Opatjegasela na Krasu, 61 let star, raz 12 m. visoki zid blizo Rojana pri Trstu na spodaj ležečo cesto, ter ostal na mestu mrtev.

Neprevidnost uzrok nesreče. Fr. Furlan v Gubrovici je zažigal možnarje, pa tako nespretno, da ga je eden, ki je prenašlo počil, težko poškodoval na obrazu, ter je moral revež priti v bolnišnico v Trst.

Daleč so prišli nekateri slovenski okoličani tržaški iz V. volilnega okraja; tako daleč, da so objavili in z lastnimi imeni podpisali protest proti izvolitvi najstarejšega poslanca slovenskih okoličanov, velezaslužnega g. Nabergoja. In kaj mislite, ljudje božji, kam so se ti nezavedneži (in lahko rečemo tudi brezvestneži) zatekli, da objavijo celemu svetu svojo neznačajnost? Najhujši iredentarski list „l'Independente“ so si izbrali, list proti-katoliški, protivstrijski, proti-slovenski. Kaj vas ni sram, da na tak način izdajate svojo vero, svojo domovino, svojo narodnost? Sramota za vas, a še večja sramota za tiste, ki so vas zapeljali in nahujskali k temu neslavnemu, izdajalskemu činu.

Pri poročnem sodišču v Trstu. Evgen Dovgan, 22 let star, obsojen v smrt na vislicah, ker je 9. aprila t. l. z bodalom umoril nekega Zefrina. Andrej Lah zatožen spolnega posilstva je bil oproščen. K. Suzzi, J. Zock, Fr. Mersnik, J. Odinal usled spolnega posilstva, doprinešenega nad neko 24letno deklino iz sv. Ivana pri Trstu na večer v praznik sv. Jožefa, prvi na 8, drugi in tretji vsak na 6, zadnji na 5 let težke joče poostrene, ter da morajo skupno plačati poškodovanemu dekletu 326 gl. 80 kr. J. Kovačič obtožen sleparije je bil oproščen. Josip Steinke, obtožen, da je zakrivil smrt dveh mladeničev in dvema težko telesno poškodovanje, je bil te obtožbe oproščen, pa obsojen vsled zločina proti telesni varnosti in zanemarjanja ukazov glede na parne stroje in kotle na 18 mesecev težke ječe ter na globo 60 gld. za vsakega dveh poškodovanih, in 300 gld. za roditelje dveh umrlih mladeničev.

Izlet v Divačo. Pretečeno nedeljo bila je otvorena ter sijajno razsvitljena podzemna „Vilenica“. Iz Trsta odpeljalo se je preko 300 oseb.

Izvrstnega kraškega terana ima na prodaj „kat. bralno in gospodarsko društvo“ v Svetem pri Komnu (1 in pol ure od postaje Nabrežina); 30 hektov po 26—30 gld. hekto. Več pove društveno vodstvo.

Priporoča se vsem sorojakom, da bi ga blagovolili podpirati v njegovej obrti.

Bajt Ivan

krojač **GORICA** krojač
ulica „Treh kraljev“ (Via tre re)

NOVA PAVLETIČEVA HIŠA.

M. POVERAJ,

trgovec in krojaški mojster

v **GORICI**, na **TRAVNIKU**

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega blaga za obleko raznih stanov, ovratnike za čast. duhovščino, opravo za c. kr. častnike in uradnike, vsakovrstno izgotovljeno perilo itd. itd.

☛ Vse po pošteni ceni. ☛

G. Likar

trgovec, **GORICA**. Semeniška ulica 10.

Ima v zalogi mašne in šolske knjige, sv. podobe, tiskovine za farne in županijske urade, raznovrstni papir, vsakovrstne pisarske in šolske potrebščine.

☛ Preskrbi tudi tisk za vizitke in vsakovrstne naslove, zavitke itd. po najnižjih cenah.

Čebelno-voščene sveče!

J. KOPAČ

Solkanska cesta št. 9 v Gorici.

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2 gl. 45 kr. kilo.

Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, zagotavljam popolno jamstvo. Kdor drugače dokaže, dobi vsako odvezto naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gl. nagrade.

Priporoča se č. duhovščini in č. cerke. oskrbništvom!

Čebelno-voščene sveče!

Novina na cerkveno-glasbenem polju:

Slava Bogú. Cerkvene pesmi.

I. zvezek.

20 mašnih pesmi zložila P. Ang. Hribar in P. Hug. Sattner iz reda sv. Frančiška.

Cena partituri 80 kr., vsak glas 15 kr., po pošti 5 kr. več.

Dobica se izključljivo le v frančiškanskem samostanu v Ljubljani.

Anton Jerkič

fotograf v Gorici, v ulici Sv. Klare št. 5.

Edini slovenski fotograf priporoča se sl. občinstvu, osobito preč. duhovščini v mestu in na deželi, da bi ga podpirali v njegovem podjetju. Izdeluje vsa v fotografično stroko spadajoča dela strogo natančne in elegantne oblike. Za delo jamči. — Zaloga zanimivih stereoskopičnih obzorov od Gorice in okolice. — Cena posameznim 50 kr., 12tim pa samo 4 gl.

Anton Urbančič

G o r i c a

trgovec s tkanino in drobnino v Raštelu št. 20

Priporoča se svojim sorojakom ter naznanja, da prodaja razne tkanine za možke in ženske obleke, ovratnice, ovratnike, nogovice, trakove, gumbe, bombaž, sukanec in sploh ves drobiž, ki ga rabimo pri obleki.

☛ Nizke cene ☛

Z a o g l a s e

v „Primorskem Listu“ se plačuje po prostoru ali pogodbi. Celoletni veliko popusta.